

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Zahradní a krajinářská architektura

Semestrální práce

Předmět: Současná krajinářská architektura

Název: JIE HU

Obsah

1. Úvod	2
2. Životopis	3
3. Olympijské hry a životní prostředí.....	4
4. Díla.....	7
4.1. Beijing Olympic Forest Park Planning and Design - Olympijský park v Pekingu	7
4.2. Tangshan Nanhu Eco-city Central Park Planning & Design	12
4.3. Tieling Lotus Lake National Wetland Park Core Area Planning & Design.....	15
4.4. Dalian Lvshun New Harbour City Landscape Planning & Design.....	17
5. Závěr	20
6. Zdroje.....	21

1. Úvod

Nabízí se otázka, proč jsem si vybrala v Čechách téměř neznámého čínského zahradního architekta. Prvním z důvodů je, že jsem se v bakalářské práci věnovala japonským zahradám. Při studiu literatury jsem často narazila na odkaz čínského zahradního umění, jelikož z něj to japonské vychází. Čína měla na Japonsko velký vliv a nejinak tomu bylo v zahradním umění. V Číně má zahradní umění velkou tradici. Počátky se datují až do 200 až 100 let př. n. l. Hlavním motivem je touha souznění člověka s přírodou. S touto myšlenkou by se měl ztotožnit každý současný zahradní architekt. Další myšlenkou, kterou je mi Jie Hu blízký, je jeho přístup k ekologii. Dalším důvodem je jeho nejznámější dílo, kterým je Olympijský park v Pekingu. Olympijský park obecně propojuje dvě moje záliby – sport a zahradní architekturu. Když jsme se dříve nadšeně koukala na olympijské hry, nikdy mě nenapadlo o olympijském parku přemýšlet také v souvislosti se zahradní architekturou. Vždy se mluví o architektonických dílech, jako je například Ptačí hnízdo v Pekingu, ale málokdo si uvědomuje, jak právě i zeleň je důležitá. Zeleň obecně dělá prostor příjemnější. Poskytuje sportovcům i návštěvníkům her nejen stín a příjemné prostředí pro procházky a odpočinek, ale právě v Pekingu se výrazně uplatnila i další funkce zeleně – mikroklimatická. Prostřednictvím této seminární práce bych se ráda dozvěděla více nejen o zahradním architektovi Jie Hu, ale také o čínském zahradním umění a principech olympijských parků obecně (Hrdličková, Hrdlička, 1998).

2. Životopis

Jie Hu je čínský zahradní architekt, který je známý nejen ve své domovině, ale také po celém světě a to hlavně ve Spojených státech. V současné době je ředitelem Peking Tsinghua Urban Planning Design Institute, který byl založen v roce 1993, ale až od roku 2003 má také svoji krajinářskou pobočku. Podle Jie Hu, který tuto instituci vede, bylo založení krajinářské pobočky nesmírně přínosné. Díky tomu získalo územní plánování nový rozměr. Krajina je zde v souladu s architekturou a urbanismem. Jie Hu zde ovšem shledává jeden nedostatek a tím je nedostatečný důraz na ekologii a životní prostředí (CV Jie Hu, 2013).

Působí taktéž jako profesor na vysoké škole architektury - Tsinghua University v Pekingu. Je také registrovaným zahradním architektem, členem americké společnosti krajinářských architektů (ASLA) a ředitel čínské společnosti krajinářské architektury. Mezi jeho nejznámější díla patří již zmíněný olympijský park v Pekingu, Tiling Fanhe New City, Tangshan Nanhu Eco-city Central Park a mnoho dalších (CV Jie Hu, 2013).

Jie Hu nejprve studoval na Chongqing univerzitě architekturu, kde v roce 1983 získal bakalářský titul. Následně pokračoval na univerzitě v Pekingu, kde získal v roce 1986 magisterský titul v oboru krajinářské architektury. Po studiu zde dva roky učil na katedře zahradní architektury. Jie Hu si ale dobře uvědomoval, že světová zahradní architektura má centrum především ve Spojených státech amerických, a proto se rozhodl opustit Čínu a rozšířit si svoje vědomosti v Americe. Zde v roce 1995 absolvoval na University of Illinois, Urbana-Champaign v oboru krajinářská architektura (CV Jie Hu, 2013).

Po dokončení studia na americké univerzitě, začal pracovat jako zahradní architekt pro Sasaki Associates, Inc. ve Watertown v Massachusetts. Zde působil až do roku 2003. Společnost byla založena v roce 1953 a poskytuje celou řadu služeb. Mezi její zájmy patří architektura, design, interiérové navrhování, stavební inženýrství a v neposlední řadě také zahradní architektura. Tím nabízela pro Jie Hu dobré zkušenosti a široké rozpětí. Zde pracoval na celé řadě projektů (CV Jie Hu, 2013).

Jie Hu žil 15 let ve Spojených státech, což se jistě projevilo v jeho tvorbě. Zde se naučil novým přístupům a novým trendům zahradního designu. To vše dokonale zužitkovává ve své tvorbě. V Americe se také prohloubila jeho vášeň k ekologii. Jie Hu se ve svých projektech snaží skloubit staré čínské tradice a místní kulturu, ale také moderní ekologický design. Tímto přístupem je mi velmi blízký. Jsem toho názoru, že zahradních architekt by měl vycházet z tradic a historie. Neměli bychom vše narušit jen kvůli svému egu. Tím ovšem nemyslím, že by zahradní architekt měl pouze slepě kopírovat a následovat historii bez rozmyslu. Sám Jie Hu v rozhovoru pro American Society of Landscape Architects uvádí, že použití obou přístupů využil i v Olympijském lesoparku v Pekingu. Využil zde moderní technologie, ale zanechává zde i znatelný odkaz na tradiční čínské umění. Jeden z jeho z hlavních úkolů bylo začlenit

čínskou kulturu a krajinářskou tradici do díla, postaveného v 21. století. Protože proč by čínský zahradní architekt měl zanevřít na tak významný odkaz jeho předků? Jie Hu nekopíruje klasické čínské zahrady, ale studuje kulturu a snaží se vystihnout ducha tradiční krajiny. I starému nápadu či myšlence se může dát nový design a tím celý projekt nabírá nových rozměrů. Myslím, že nemůžeme úplně pochopit, co zahradní umění v Číně znamenalo a znamená. Je to jejich národní poklad (ASLA, 2010).

Studium na dvou odlišných kontinentech mu dalo určitý nadhled a rozšířilo obzory. Velmi si cení možnosti, že mohl vystudovat tak tradiční školu, jako je Urban Forestry Univerzity v Pekingu. Jak sám říká, je velmi hrdý, že mohl strávit tři roky studiem klasické čínské zahrady. Je to velmi dobrý základ, který současným zahradním architektům mnohdy chybí. Naopak jako nedostatek studia zahradní architektury v Číně vidí absenci základních ekologických principů. Za velmi důležitou považuje zejména regionální ekologii, na kterou se v Číně důraz neklade. V dnešní době se ale situace mění, jelikož někteří učitelé se vydávají na zkušenou právě do USA, kde se naopak klade více důraz na tento princip než na samotnou historii. Po návratu do své vlasti se snaží nově získané informace z oblasti ekologii aplikovat do studijních osnov na čínských univerzitách. Tím se stává studium zahradní architektury komplexnější. V tomhle ohledu shledávám velmi užitečným program Erasmus a ostatní zahraniční stáže. Díky studiu nebo praxi v jiné zemi, získáme širší přehled o našem oboru. Získané nové dovednosti a pohledy lze pak aplikovat do vlastních návrhů (ASLA, 2010).

Jelikož je Jie Hu opravdu odborník ve svém oboru, je často zván na mezinárodní konference. Je také častým přednášejícím na univerzitách po celém světě, zejména v Číně a USA, kde studentům představuje svůj ekologický pohled na zahradní architekturu. Součástí jeho práce je také publikace odborných článků, kde poukazuje zejména na nutnost ochrany životního prostředí.

3. Olympijské hry a životní prostředí

Čína si dobře uvědomovala, jakou propagaci po celém světě jí olympijské hry přinesou. Chtěla se představit v tom nejlepším světle, chtěla všechny ohromit a přesvědčit, že oni na to mají. Obrovské investice udělali z 29. letních olympijských her nejdražší hry historie a nutno dodat, že jen těžko se tento primát bude někomu překonávat. Ale jak souvisejí olympijské hry se zahradní architekturou a životním prostředím? V posledních letech se čím dál tím více hovoří o propojení mezi sportem a životním prostředím. Samotný mezinárodní olympijský výbor si začal uvědomovat, že i oni mohou výrazně přispět k celosvětové snaze za lepší životní prostředí na naší planetě. Prvním výsledkem této snahy byly zimní olympijské hry v Lillehammeru v roce 1994, pro které se vžil název jako zelené hry. Organizátoři přistoupili k hrám zcela jinak, než tomu bylo doposud. Začali úzce spolupracovat

s ekologickými organizacemi. Najednou se důležitost životního prostředí dostávala do popředí (Český olympijský výbor, 2012).

Otázkou propojení sportu a životního prostředí se poprvé zabýval i olympijský kongres, který se konal taktéž v roce 1994. Prostředí se tak stává třetím pilířem olympismu (vedle sportu a kultury). Otázka ekologie hraje také důležitou roli při výběru pořadatelských měst pro olympijské hry. Kandidátská města musí mít zpracované ekologické koncepce. Tato povinnost byla poprvé uplatňovaná pro kandidáty na zimní olympijské hry v roce 2002. Ale již o dva roky dříve předložili organizátoři letních olympijských her v australském Sydney velmi ucelenou ekologickou koncepci, která vycházela ze spolupráce s nevládní ekologickou organizací Greenpeace. Města, která chtějí uspořádat olympijské hry, musí splnit ekologické požadavky. Mezi které patří například dodat ekologický plán všech akcí, které souvisejí s olympijskými hrami. Kandidáti se také musí zavázat k dodržování mezinárodních dohod, které se týkají městského a krajinného územního plánování a ochrany životního prostředí. Mimo jiné sem patří i plán hospodaření s energií a odpady (Český olympijský výbor, 2012).

Mezinárodní olympijský výbor se nezabývá otázkou životního prostředí pouze u tak vrcholných akcí, jakými jsou olympijské hry. Jeho snahou je rozšířit integritu sportu a ekologických zásad do dalších činností, kterými se výbor zabývá. Patří sem také otázka sportu jako volného času. Je ale zřejmé, že olympijské hry svojí velikostí a celosvětovou sledovaností jsou tím nejlepším příkladem a můžou tak posloužit jako názorný příklad pro ostatní sportovní akce.

V roce 2001 rozhodl olympijský výbor, že letní olympijské hry v roce 2008 uspořádá čínský Peking. Toto rozhodnutí vzbudilo rozruch po celém světě. Mnoho lidí se obávalo zejména toho, že nebudou dodržovány základní lidská práva a demokratické principy, což je hlavní myšlenka a zásada olympismu. Toto závažné téma by jistě vydalo na popsání několika seminárních prací, ovšem zde není předmětem mé práce. Další výzvou bylo, jak si Čína poradí s dodržováním ekologických zásad, které zde byly již dříve zmiňovány. V roce 2001 měl Peking přes 12 milionů obyvatel. Obyvatelstvo bylo závislé na produkci elektřiny z uhelných elektráren. Dalším velkým problémem čínského velkoměsta je doprava. Každým rokem zde přibýlo 13 procent automobilů, což se postupně stávalo neúnosným. Smog se stal problémem číslo jedna. Čína si dobře tento palčivý problém uvědomovala, a proto od samotného začátku prosazovala, aby se hry v Pekingu označovaly jako „zelené olympijské“ hry. Čína si dala za cíl zlepšit životní ovzduší nejen v Pekingu, ale také celé Číně (Český olympijský výbor, 2012).

Již od roku 1998 Peking investoval nemalé investice (3,63 miliard amerických dolarů) do zlepšení ekologických podmínek. Cílem bylo nejenom dostat emise do přijatelných hodnot, ale také přemístění hutních provozů dál od města. Peking přijal v roce 1999 přísné limity, které měly snížit emise až o 80 procent. Peking dobře věděl, že pokud to s kandidaturou na olympijské hry v roce 2008 myslí opravdu vážně, je potřeba tyto hodnoty výrazně snížit. Další opatření přišly již v době, kdy bylo zřejmé, že se zde olympiáda

uskuteční. V letech 2004 – 2007 mělo dojít díky dalším opatřením ke snížení emisí o dalších 60 procent. Jak zde již bylo zmíněno, doprava představovala pro město velký problém. Proto se organizátoři rozhodli v roce 2007 k razantnímu řešení. Téměř 90 procent autobusů a 70 procent automobilů taxislužby, začalo jezdit na zemní plyn. Dalším řešením, jak omezit automobilovou dopravu, bylo investování finančních prostředků do městské hromadné dopravy a to konkrétně do metra. Bylo vybudováno pět nových linek o délce 114 km (Český olympijský výbor, 2012).

Další nemalé investice byly investovány do přestavby vodohospodářské infrastruktury, což zahrnovalo také výstavbu čistíren odpadních vod. Důležitou otázkou byla také samotná kvalita pitné vody. Peking před zahájením her přijal nové standarty a normy stanovené mezinárodní organizací (Český olympijský výbor, 2012).

Čína se jako mnohé jiné země potýká se špatným životním prostředím. Je období velkého rozvoje, stavebního boomu a stále se rozrůstající automobilové dopravy. Peking se mění každým dnem. A neměli bychom to být právě my zahradní architekti, kteří by si tento problém měli uvědomit mezi prvními? Nemyslím tím, že bychom měli spasit celou planetu, ale naší snahou by mělo být, dělat ze stále rychleji rostoucích velkoměst snesitelnější a příjemnější místo pro lidi. I úspěšný podnikatel pracující v nejmodernější části Pekingu si touží vypít svůj šálek čajek nebo kávy v příjemném prostředí pod stromem, který mu poskytuje v parném létě vytoužený stín. Rád si poslechne uklidňující zvuky vody v parku namísto hlučné dopravy. Tento názor má také Jie Hu, který apeluje na své kolegy s tím, že je naší povinností, aby navrhované projekty byly šetrné k životnímu prostředí. Tím vyjadřuje zahradní architekt svůj respekt k přírodě a ke kvalitě životního prostředí.

Další alternativou pro města s hustou zástavbou mohou být střešní zahrady. Jie Hu pozoruje v Číně tento trend již delší dobu, zhruba 10 let. Používají se zde vyspělé a dobře vyzkoušené technologie z USA a Německa. Jak ale sám architekt přiznává, sám se setkal s nedůvěrou klientů vůči zeleným střešním zahradám. Podle Jie Hu jde o dobrou myšlenku, ale ještě bude trvat, než ji veřejnost přijme. Je něco jiného projektovat tyto zahrady na veřejných nebo soukromých budovách. Majitelé mají řadu obav a pochybností. Důležitá je správná technologie, jako jsou například správné typy textilií a folií. Já osobně se dívám na střešní zahrady pozitivně, jelikož je to další způsob jak rozšířit plochy zeleně ve městě a zlepšit mikroklima. Na druhou stranu si uvědomuji určitou náročnost na údržbu a provoz, který je ovlivněn například výkyvy počasí (ASLA, 2010).

4. Díla

4.1. Beijing Olympic Forest Park Planning and Design - Olympijský park v Pekingu

Olympijský park byl koncipován se záměrem dlouhodobého udržitelného rozvoje a měl sloužit jako multifunkční veřejný park. Spojuje tradiční čínské zahradní umění s ekologickými přístupy vytvářející zelenou plíci a veřejný prostor uprostřed velkoměsta.

Park má rozlohu 680 ha a nachází se v severní části Pekingu, kde město přechází do přírodních lesů. Jedná se o severní část historické, takzvané severojižní, centrální osy, podél které se v minulosti město rozvíjelo a kde se nachází řada významných památek Pekingu jako například Zakázané město. Olympic Forest Park ohromí na první pohled svojí rozlohou, která je jednou tak velká než Central Park v New Yorku. Velikost parku je vzhledem k jeho umístění uprostřed města zcela unikátní. Umístění parku i jeho vnitřní uspořádání je komponováno (tak jako celý Peking) podle učení feng-šuej. Inspirací byla také tradiční čínská krajinomalba. Nezbytnými prvky v čínském zahradním umění jsou kámen a voda, proto i v Olympijském parku hrají stěžejní roli (Fingerová, 2005; AIA, 2012).

Obrázek č.1 – Plán Olympijského parku (zdroj <http://www.aia.org/aiaucmp/groups/aia/documents/pdf/aiab094226.pdf>)

Olympic Forest Park je městským okruhem rozdělen na dvě části. The North Forest Park (severní park) je vytvořen jako přírodní rezervace, která slouží k ochraně regionálního ekosystému. Lehce svažité terén, vegetace, voda a divočina byli pečlivě zkoumány pro vytvoření ideálního designu. V zájmu ochrany rezervace byly vytvořeny limity počtu lidí, kteří mohou v jeden okamžik navštěvovat park. Místa pro sociální aktivity jako například dětská hřiště nebo sportoviště byla vytvořena na okraji parku podél hlavních silnic. Severní park má převážně ekologický charakter (Fingerová, 2005; Rinaldi, 2011).

South Forest Park (jižní park) je typický městský park a je místem pro veřejnou zábavu, kulturu a vzdělání. Kompletní zážitek z krajiny vytváří síť klikatých cest a vyhlídkových míst včetně venkovního amfiteátru, terasy na vrcholu hory a intimních zákoutí. To umožňuje veřejnosti vzácnou možnost být v těsném kontaktu s přírodou, zatímco zůstávají uprostřed velkoměsta.

V celém parku je pečlivě promyšlený systém pěších cest. Jejich celková délka činí 21 km. Šířky cest jsou navrženy podle předpokládané intenzity návštěvnosti. V nejnavštěvovanějších částech parku je šířka cest až 8 m. Naopak na ostatních místech je šířka pouze 1,5 – 3 m. V severním parku jsou cesty především oblázkové, v jižní části parku betonové nebo cihlové a jsou ukládány do pískového lože. Veškeré vybavení a cesty jsou bezbariérové, což umožňuje jednoduchý a bezpečný přístup pro všechny návštěvníky. Svahy mají maximální sklon 1:12 (Fingerová, 2005).

Na celém projektu spolupracoval velký tým odborníků. Kromě zahradních architektů byli přizváni významní architekti, urbanisti, malíři, mistři feng-šuej a další specialisté z celého světa. Například na návrh velké vodní plochy se samočistící funkcí byli přizváni odborníci z Německa. Pro architekty, inženýry a designery, kteří se na projektu podíleli, se tento projekt stal příležitostí na vyzkoušení nových technologií, ekologických nápadů a vytvoření odkazu pro budoucí ekologické projekty (Fingerová, 2005).

Největší technickou výzvou olympijského parku bylo vytvoření samoudržitelného a samoregulujícího vodního systému, který dokáže čelit suchému klimatu, vysoké evaporaci a nedostatečným vodním zdrojům ve městě. Poprvé v Číně byl navržen vodní systém pro veřejný park, který používá již existující vodní systémy ve městě. Pomáhá to dodávat vodu do města v suchých obdobích a zároveň pojímá vodu při povodních a monzunových deštích. Hlavní součástí vodního systému je jezero (20 ha) a mokřad (4,15 ha). Pod mokřadem se schovává velice účinný ekosystém, který zajišťuje čištění vody a spolu se zeminou na povrchu, stromy a vodními rostlinami, které se nacházejí na březích a vytváří účinný přírodní filtr (AIA, 2012; Rinaldi, 2011).

Skrz mokřady jsou navrženy dřevěné lávky. Mokřad je navržen jako naučná stezka s dřevěnými lávkami, které vedou napříč mokřadem a kde mají návštěvníci dokonce možnost skleněnými stěnami sledovat proces čištění vody z blízka.

Obrázek č. 2 – Lávky přes mokřad (zdroj : <http://www.asla.org/2009awards/300.html>)

Design Olympijského parku se snaží o vytvoření ekologických biotopů, což povede k udržení lokální biodiverzity. Byly provedeny důkladné analýzy podmínek, aby byly vybrány vhodné rostliny a jejich správné umístění. Celkově bylo v Olympijském parku použito více než 300 druhů rostlin, které se běžně vyskytují v Pekingu. Tak jak je u zahradního architekta Jie Hu běžné, byly použity výhradně domácí nebo případně zdomácnělé dřeviny kromě dřevin invazivních. Důležitý bylo také ekologické kritérium jako například účinnost fotosyntézy a schopnost dřevin pohlcovat prach a CO₂. V neposlední řadě hrál roli i estetický faktor a proměnlivost dřevin během vegetačních období. Hlavními dřevinami jsou borovice, jalovce, jertliny, vrby a jasan (Fingerová, 2005; AIA, 2012).

Borovice má v Číně velký význam. Je protipólem krátkověkosti a pomíjivosti a symbolizuje dlouhověkost a stabilitu. Její obliba v asijských zemích dosáhla takového vrcholu, že se stala přímo kultem. Borovice se používá jako základní stavební prvek kompozic. Je také spolu s bambusem zdrojem vitální síly čchi a výrazem mužského principu jang. Měla také praktické využití, kdy se popel z borového dřeva využíval na výrobu tuše. Také vrba má v Číně výsadní postavení, což dokládá staré čínské tvrzení, že vrba má mezi ostatními stromy stejně výjimečné postavení jako obdivovaná krasavice mezi obyčejnými lidmi (Hrdličková a Trnka, 2010).

Rostliny v parku ročně produkují 5400t kyslíku, absorbují 32t oxidu siřičitého a pohlcují 4905 t prachu. Lesy v parku jsou schopné pohltit okolo 0,7 milionu kubických metrů

vody. Bylo dokázáno, že vlhkost v parku je o 27 procent vyšší než v jiných částech Pekingu. Ještě než začali práce na Olympijském parku, byla podrobně zmapována celá oblast. Rostliny, kterým se v dané lokalitě dařilo, nebyly násilně vykopány a zničeny, nýbrž zůstaly ponechány a byly začleněny do nově vznikajícího parku. Například v místech, kde bylo vykopáváno nové jezero, byly označeny skupiny starých stromů, které byly později zachovány jako ostrovy. Půda, která byla vytěžena při stavbě vodních děl a jiných sportovišť, byla použita pro vybudování různých terénních modelací (např. stavba Main mountain). Zároveň byl postaven „zelený“ most přes městský okruh, který spojuje jižní a severní část parku. To umožnilo vytvoření biokoridoru, který přispívá k bezpečné migraci zvířat (Fingerová, 2005; AIA, 2012).

V parku bylo postaveno 90 budov, které byly navrženy jako energeticky úsporné stavby z recyklovaných materiálů. Při stavbě všech budov byly použity například tyto technologie – zateplení vnějších plášťů budov, využití geotermálního vytápění a centrálního ventilačního systému s nezávislou kontrolou teploty a vlhkosti. Na střeších a pergolách byly použity solární panely a veškeré příslušenství a obložení bylo vystavěno z recyklovaného dřeva a plastu (AIA, 2012).

Díky olympijským hrám v roce 2008 vyrostlo v Pekingu několik dalších nových parků a bylo potřeba řešit městskou zeleň obecně. Díky nové výstavbě a bourání části starého města, hrozila velká obava z větrné eroze, která by ještě více zvýšila prašnost ve městě. Následovala proto rychlá výsadba nových dřevin. Podél hlavních řek a silnic bylo vytvořeno na 23 tisíc ha zelených pásů. Peking se za každou cenu snažil zlepšit životní prostředí ve městě. Na můj vkus byla řada opatření příliš radikální (Český olympijský výbor, 2012).

Jako velmi pozitivní shledávám, že na rozdíl od pompézních staveb, které po zkušenostech z ostatních olympiád po skončení her chátrají, zůstane park obyvatelům devatenácti milionové metropole i nadále k dispozici. Budou ho moci využívat každý den pro rekreaci a další aktivity. Park se tak stává trvalou hodnotou, kterou budou moci využívat generace návštěvníků. Postupně se bude vyvíjet a proměňovat a tím bude nabývat dalších hodnot. Park se mění nejen díky střídání ročních období, ale také v průběhu let. To je to, co na mě na zeleni obecně tak fascinuje, její proměnlivost a různorodost.

Cílem projektu a celého týmu bylo vytvořit místo, které zvýší kvalitu života obyvatel Pekingu. Parky hrají v Číně velkou roli, neboť právě zde se odehrává bohatý společenský život. Již od brzkých hodin se parky zaplní lidmi, kteří zde provádějí svoje každodenní ranní cvičení. Přes den zde potkáme lidi, kteří hrají typické čínské deskové hry. V parku se tančí, zpívá, zkrátka žije. A proto zejména ve městech, kde se zeleň stává vzácnou hodnotou, je potřeba parků obrovská.

Při vzniku Olympijského parku byly uplatněny následující zásady a principy, které jsou obecně platné při navrhování nových parků.

- Správné umístění parku
- Tematické zaměření a určení programové náplně
- Ohleduplnost k životnímu prostředí
- Ohleduplnost k lidem – bezbariérovost
- Mezioborová spolupráce

Jie Hu se dostalo v souvislosti s výstavbou parku mnoho ocenění a nemalé pocty. Například se stal jedním z těch, kteří měli tu čest, nést olympijskou pochodeň. Jako velký sportovní fanoušek si dokážu představit, jak významná je to událost, na kterou se jen tak nezapomíná. Ocenění se dostal nejenom na domácí scéně, ale také v zahraničí. V roce 2009 získal za Beijing Olympic Forest Park ocenění americkou společností krajinářských architektu (ASLA) v kategorii veřejný design. Členové poroty se vyjádřili, že olympijský park byl sice vytvořen pro potřeby olympijských her, ale jde o vklad společnosti hlavně do budoucna. Zahradní architekti měli obrovskou příležitost vytvořit něco neuvěřitelného na velkém prostoru a podle poroty toho dokonale využili. Asociace je toho názoru, že právě olympijský park může přeměnit Peking, tak jak proměnil Central Park New York City. A tím to výčet vyhraných soutěží a ocenění zdaleka nekončí. Níže uvádím alespoň některé z nich (AIA, 2012).

Obrázek č. 3- Olympijský park

(zdroj: http://laup.arch.tamu.edu/media/cms_page_media/517/Designing%2Bthe%2BNew%2BCities%2Bof%2BChina-HJ-111..._1.pdf)

Ocenění:

1. Green Good Design Award in Green Urban Planning / Landscape Architecture Category

2. Honor Award, 2009 American Society of Landscape Architects (ASLA) in General Design Category

3. President's Award, the 6th International Federation of Landscape Architects of Asia – Pacific Regional

4. Congress Award (IFLA-APR) in Design Category

President's Award, the 5th International Federation of Landscape Architects of Asia – Pacific Regional

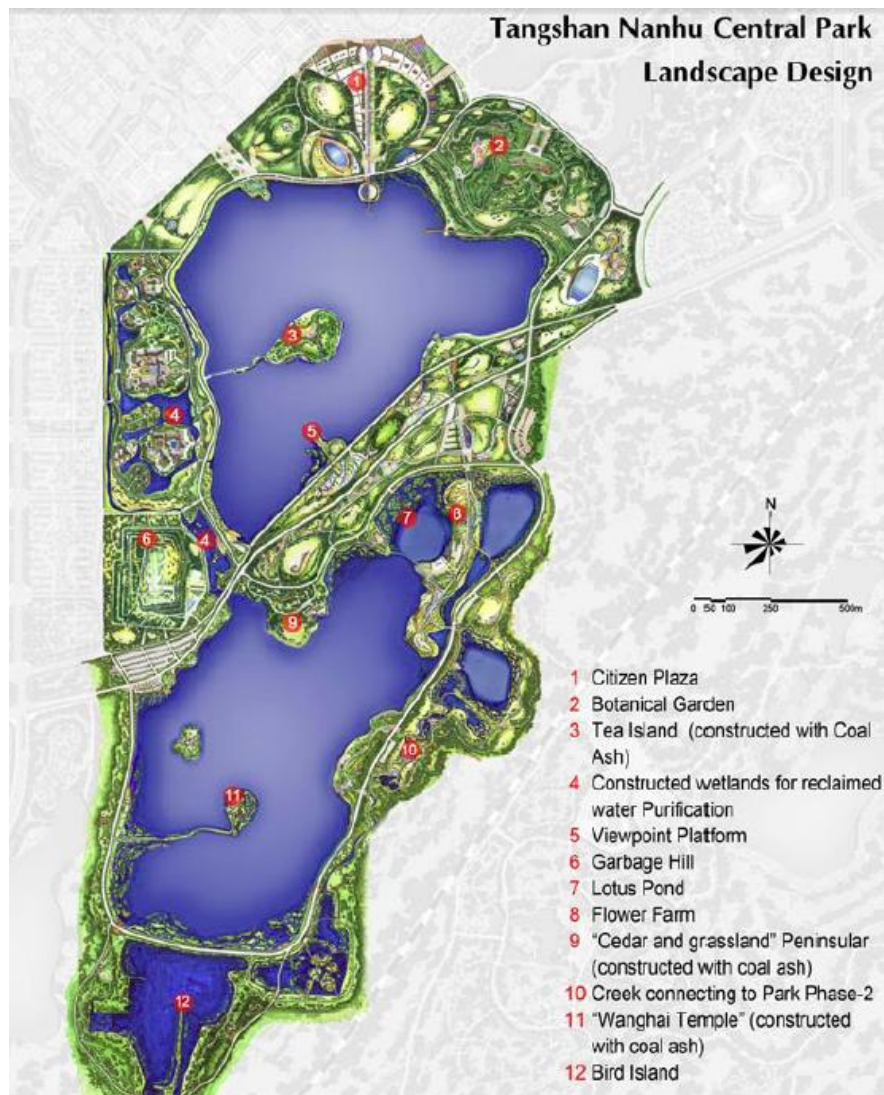
5. Congress Award (IFLA-APR) in Landscape Planning Category

First Prize, Torsanlorenzo International Prize in Urban Green Space Section – March 2007

4.2. Tangshan Nanhu Eco-city Central Park Planning & Design

Tangshan je průmyslové město s dlouhou historií těžby uhlí. Došlo zde za méně než 3 roky k přeměně opuštěných městských brownfieldů na veřejný Nanhu Eco – city Central Park. Nanhu Central Park se nachází na ploše 630 ha asi 1 km jižně od centra města Tangshan. Vznikl zde největší městský centrální park v severovýchodní Číně, který poskytuje cenné útočiště nejen pro obyvatele ale také pro zvěř (AIA, 2012).

Po více než 130 letech těžební aktivity byla oblast značně devastována podpovrchovou těžbou. V roce 1976 zasáhlo město silné zemětřesení o síle 7,8 stupňů Richterovy stupnice. Zahynulo více než čtvrt miliónu lidí a velká část města byla zničena. Nastal velký propad země v oblasti poznamenané těžbou a došlo k výraznému narušení půdy. Díky trvajícím problémům s již zmiňovaným propadem a pokračující hornické aktivitě byla oblast v okolí Nanhu používána pouze jako skládka. Všechny tyto důvody vedly k tomu, že se z místa stal opuštěný brownfield. Tento projekt nebyl vůbec jednoduchý, Jie Hu a jeho tým museli čelit mnoha výzvám (AIA, 2012).

Obrázek č. 4 (zdroj: <http://www.aia.org/aiaucmp/groups/aia/documents/pdf/aiab094226.pdf>)

Hlavní otázky a výzvy:

- Jak by mohla ekologická rehabilitace oblasti Nanhu sloužit jako příležitost pro změnu struktury města Tangshan?
- Jak by mohla ekologická obnova Nanhu area dosáhnout dlouhodobé udržitelnosti v městském prostředí?
- Jak by se mohl vyřešit konflikt mezi rychle se rozvíjejícími a hospodářsky vyspělými částmi města a oblastmi, kde je i více než 30 let po katastrofě velmi špatná kvalita života?

Po podrobných analýzách území, které jsou podle Jie Hua klíčem k úspěšnému projektu, bylo vytvořeno jezero o velikosti 270 ha. Jezero bylo vytvořeno kombinací výkopových prací, bagrováním, ale také integrací stávajících vodních ploch. Určitě části parku se vyznačují unikátní mokřadní scenérií.

V severní části parku se nachází botanická zahrada. Tak jak je pro Jie Hu typické i zde vycházel z tradičního čínského umění a tradic. Proto se zde například nachází Lotus Pond – Lotosové jezírko. Lotos je nejen v Číně považován za posvátnou rostlinu. Je těsně spjat s buddhismem. Buddha je často zobrazován, jak sedí se zkříženými nohama právě na lotusu. Proto výraz „sedět na lotusu“ znamená znovuzrození v ráji. Barvy květu také mají svůj význam. Bílá představuje Buddhovo neposkvrněnost, nachová zase světcův nekonečný soucit se všemi bytostmi. Od pradávna je symbolem čistoty. Vyrůstá z bahna, aniž by byl sám poskvrněn (Hrdličková a Trnka, 2010).

Součástí parku je také řada ostrovů, které rovněž mají v čínském zahradním umění velkou symboliku. Nachází se zde například Tea Island, který odkazuje na čajové obřady a zahrady. Čajový obřad neboli čanoju v doslovném překladu znamená „horká voda na čaj“. Jedná se o kulturně filozofický obřad, který má v Číně tisíciletou tradici. Již staří Číňané věřili, že tento lahodný nápoj má pozitivní účinky na mysl i tělo. Čaj se například používal proti ospalosti při meditaci. Na vytvoření Tea Island ale i další ostrovy byl použit popel z uhlí (AIA, 2012).

Obrázek č. 5 a č. 6 (zdroj: <http://www.aia.org/aiaucmp/groups/aia/documents/pdf/aiab094226.pdf>)

Na čínské ale také japonské kultuře se mi líbí, jak přistupují k rostlinám a přírodě obecně. Rostliny jsou často velmi uctívány a mají hlubokou symboliku. Básníci o nich skládali verše, mistři je zvětčovali na svých plátnech. Příroda je jejich neutuchající inspirací. Každá rostlina má pro ně specifický význam a podle toho ji také na zahradě umísťují. V tomhle ohledu mě velmi zaujala kniha od manželů Hrdličkových – Rostlina jako symbol v čínské a japonské kultuře. Těžko člověk může zkoumat díla čínského zahradního architekta, aniž by se alespoň nesnažil porozumět čínské kultuře. Filozofie čínských a japonských starých mistrů je mi velmi blízká. Neznamená to však, že bych se snažila vytvářet zahrady v čínském stylu. Jen jsem toho názoru, že každý zahradní architekt by se měl učit od těchto zahradních umělců, kde příroda není podřazena, tak jak tomu často bývá.

Měřitelné ekologické, sociální a ekonomické výhody:

- Minimální teplota Tangshan se zvýšila o 3 – 4 stupně celsia a maximální teplota klesla rovněž o 3 – 4 stupně celsia.
- Plocha zeleně ve městě Tangshan se zvýšila z 41, 57 % na 44, 7 %.
- Počet volně žijících ptáků se zvýšil na více než 140 a více než 30 druhů migrujících ptáků zde nachází útočiště při cestě ze Sibiře do Austrálie a Nový Zéland.
- Rozvoj turistického ruchu. Během dovolených navštíví Central Park až 100 000 lidí.
- Hodnota půdy obklopující Nanhu se zvýšila nejméně o 15 miliard amerických dolarů.

Ocenění:

1.Principal International Award, British Association of Landscape Industries (BALI) National Landscape Awards 2011

2.First-Prize, the 8th Torsanlorenzo International Prize in Section A - Landscape Design in Transformation of the Territory

3.Excellent Award, the 8th International Federation of Landscape Architects of Asia–Pacific Regional Congress Award (IFLA-APR) in Landscape Planning Category

4.3.Tieling Lotus Lake National Wetland Park Core Area Planning & Design

Tieling se nachází na severovýchodě Číny v provincii Liao – ning. Jezero Lotus se potýkalo s četnými problémy a to především s nedostatkem vody a její kvalitou. Přesto bylo jezero Lotus místem výskytu pro 165 druhů ptáků, včetně 18 mezinárodně nebo národně chráněných druhů. V rámci projektu bylo území ekologicky vylepšeno a stalo se součástí nově založeného národního mokřadního parku. Díky těmto změnám došlo k zlepšení kvality vody a zvýšila se i celková diverzita území. Přineslo to jak sociální, tak ekonomické výhody pro lidi (ASLA organization, 2012).

Území se nachází 15 km severozápadně od historického centra Teilingu. Původně se jednalo o sladkovodní mokřad, který byl napájen 7. největší řekou v Číně. Od 60. let 20. století sloužilo jezero jako regulovaná retenční nádrž při povodních. Během 50 let používání začal rezervoár trpět nedostatkem vodních zdrojů a znečištěním toxickými látkami. Navzdory těmto problémům zůstal rezervoár důležitým migračním bodem pro ptáky při cestě do východní Asie (AIA, 2012).

Díky rychle se rozvíjejícímu novému centru Teilingu, došlo k potřebě, vytvořit přírodní místo, které by uspokojilo potřeby nových obyvatel. Lokální vláda i společnost zahradních architektů začaly vytvářet společný plán k založení národního parku. Součástí parku se stala i 629 ha velká plocha kolem jezera, což tvoří jádro celého projektu. Název Lotus Lake opět vychází z čínského zahradního umění a symboliky (Rinaldi, 2011).

Projekt měl tři hlavní cíle.

- Obnova ekologické funkce území a zlepšení kvality vody
- Zlepšení celkového zdraví ekosystému a celkové udržitelnosti
- Vytvoření veřejného prostoru pro rekreaci a vzdělání

Návrh a koncept vycházel z důkladného průzkumu prostředí a podrobných analýz. Výzkum prokázal nedostatek dřevin a křovin. Byl navržen vodní systém, ve kterém se jezero Lotus stalo hlavním komponentem napájecího systému dvou měst. Počítačová analýza určila množství a typy mokřadů, které jsou potřebné k pročištění vodních přítoků (ASLA organization, 2012).

Navržené řešení

- Vytvoření Phoenix Mountain (50ha) poskytující lesy, křoví a trávy.
- Vytvoření tří umělých ostrovů, které vytvoří prostor pro rozmnožování organismů.
- Tvorba 67 ha bažinné zóny pro čištění vod.
- Vytvoření 10 km systémů hrází pro vytvoření mokřadu a ochranu okolí.

Ekologické benefity

- Projekt dosáhl ekologicky měřitelných výsledků. Například zvýšené biodiverzity území a zlepšení kvality vody.
- Všechny vysazené rostliny jsou původní v tomto regionu. Bylo vysazeno přes 230 druhů rostlin. Díky tomu se předpokládá zlepšení biodiverzity v dlouhodobém horizontu.

Obrázek č. 7 (zdroj: http://laup.arch.tamu.edu/media/cms_page_media/517/THDLA%20Introduction_1.pdf)

Sociální benefity

- Prostor pro rekreaci a vzdělávání
- Zvýšení ekologického povědomí veřejnosti umožní více takovýchto projektů.

Ekonomické benefity

- Výrazné prosazování ekologie zvýšilo národní reputaci Teilingu, což následně přináší ekonomické zisky.

Obrázek č. 8 Tieling Lotus Lake

(zdroj: http://laup.arch.tamu.edu/media/cms_page_media/517/THDLA%20Introduction_1.pdf)

Ocenění:

1. President's Award, the 8th International Federation of Landscape Architects of Asia-Pacific Regional Congress Award (IFLA-APR) in Landscape Design Category

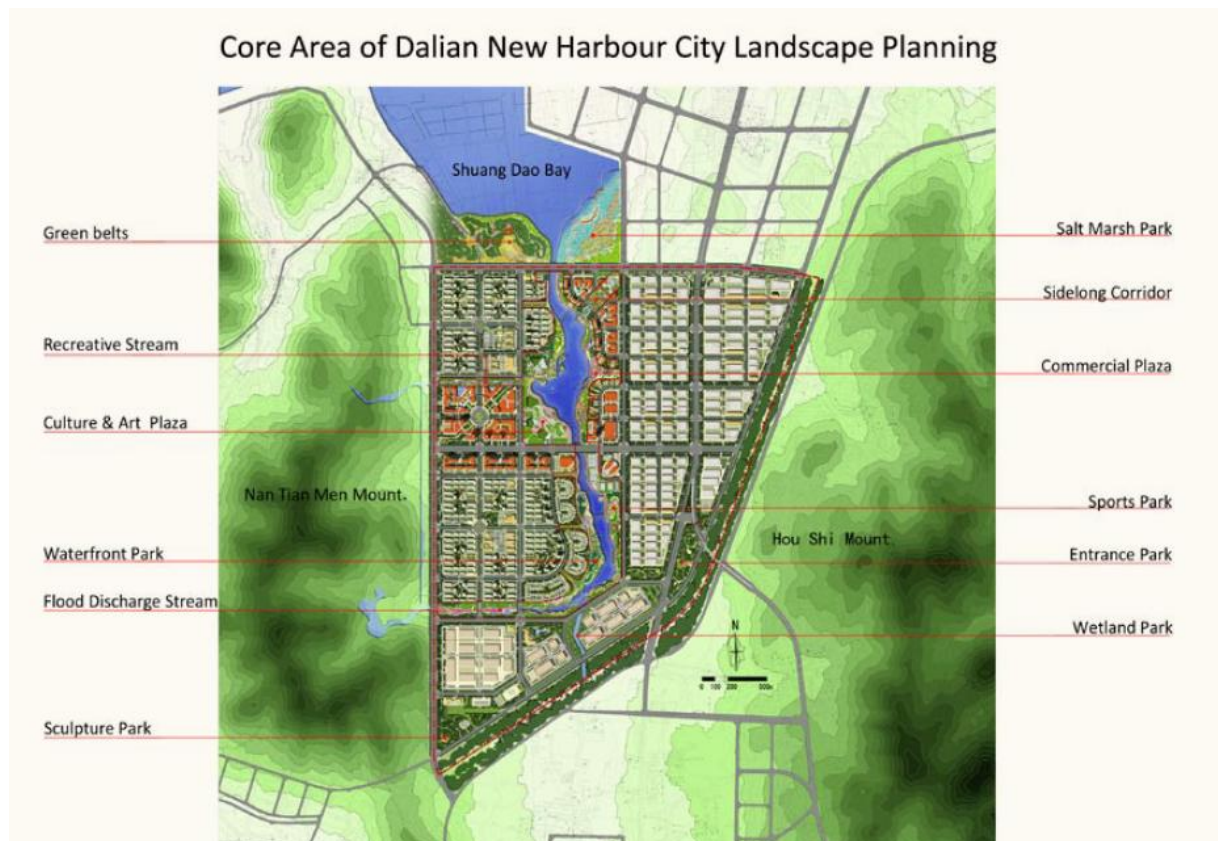
2. Second Prize, Torsanlorenzo International Prize in Section A - Landscape Design in Transformation of the Territory

4.4. Dalian Lvshun New Harbour City Landscape Planning & Design

New Harbour City se nachází v západní části města Dalian. Jedná se o hlavní a strategický přístav v severní Číně. Dalian se stal významným finančním a logistickým centrem pro celou severovýchodní Asii. Podle deníku China Daily byl dokonce v roce 2006 zvolen jako nejlepší město pro život v Číně. Město i jeho okolí se neustále rozrůstá. Limitujícím faktorem jsou ovšem vysoké hory, které Dalian City obklopují ze tří stran (AIA, 2012).

Existující problémy

- Nedostatek vody a její znečištění
- Značná fragmentace lesů a pokles biodiverzity
- Zvyšující se riziko povodní v období dešťů

Obrázek č. 9 (zdroj: <http://www.aia.org/aiaucmp/groups/aia/documents/pdf/aiab094226.pdf>)

Bylo potřeba vyřešit problematiku, která je v současné době velmi aktuální nejen v Číně. Města se neustále vyvíjejí a rostou, ale zároveň je třeba klást důraz na zachování ekosystému. Je třeba skloubit potřeby moderní společnosti a přírody. Jie Hu pokládá za velmi důležité, aby všechny jeho návrhy a plány byly především dlouhodobě udržitelné. S touto myšlenkou nejde jinak než souhlasit. Zahradní architekt by podle mého názoru měl přemýšlet dopředu. Nestačí, aby navržené místo vydalo dobře a splňovalo nároky jen pár let, ale je třeba myslet v dlouhodobém horizontu. Důležité je například vybírat dřeviny, které v dané lokalitě mají šanci přežít. V dnešní době je důležité brát zřetel na odolnost dřevin vůči exhalátům. Jie Hu používá při svých realizacích téměř výhradně dřeviny a rostliny, které jsou v místě nebo daném regionu původní.

Cílem New Harbour City bylo vytvořit místo, které bude šetrné k přírodě a zároveň uspokojí potřeby nejen místních obyvatel. Výsledkem je obyvatelná městská krajina. Koncept parku vycházel z tradiční čínské filozofie „Shan – shui City“ (hora – voda), což vyjadřuje, že lidé i příroda jsou na sobě závislí a měli by být v určité rovnováze. Pojem Shan – shui City

spojuje nároky přírody, tradiční lidské potřeby osídlení a potřeby ekonomického růstu (Ndubisi, 2014).

Projekt také vychází z tradičního čínského umění feng – šuej. Ačkoliv západní svět začal objevovat umění feng – šuej relativně nedávno, jedná se o tisíce let staré učení, které pochází z Číny a má zde velkou tradici i dnes. V doslovném překladu znamená feng – šuej vítr – voda. Již staří Číňané věřili, že soužití s přírodou vede ke šťastnému a harmonickému životu. Základem učení je energie čchi. Jedná se o energetické proudění, které se nachází v lidském těle, ale také v krajině a budovách. Jedná se o pozitivní energii. Energie musí být neustále v pohybu, jinak se to negativně projeví. Podstatou feng – šuej je dosažení celkové rovnováhy pomocí symbolů jin a jang. Jedná se o dva protiklady, které k sobě neodmyslitelně patří. Jelikož bez jin není jang a naopak. Je důležité jin jang udržet v rovnováze, tak aby energie mohla správně proudit. Pojem Shan – shui v sobě obsahuje jak jin (voda), tak jang (hory) (Skinner, 2006; Webster, 2010).

Umělé hory a vodní plochy byly navrženy opět v souladu s tradičními čínskými principy. Snahou bylo co nejvíce začlenit uměle vytvořené prvky do okolních hor a řek. Plánování plně využívá stávající vegetaci a reliéf. Důležitá pro Jie Hu byla zpětná vazba od veřejnosti. Je velmi důležité naslouchat potřebám lidí, pro které se daný park primárně vytváří. Samozřejmě nelze vždy uspokojit zájmy všech. Například jeden z požadavků byl, aby bylo vytvořeno více barevných ploch (zejména chodníků) v oblasti dětských hřišť (Ndubisi, 2014).

Park má vytvářet příjemné a pohodlné prostředí pro lidi i zvířata. Architekti do návrhu umístili hřiště pro děti, park sloužící k rekreaci obyvatel a mokřad a vodní tok pro ptáky, ryby a další zvířata. V Central parku byla navržena pečlivě promyšlená síť pěších cest různých šířek, podle intenzity využívání dané oblasti. V parku jsou také části určené pro sport, kulturu a další aktivity (AIA, 2012).

Jedním z ekologických benefitů je, že dojde k zlepšení lokálního životního prostředí a to zejména díky absorpci CO₂ a SO₂. Dojde také k omezení prašnosti, což je další pozitivní vliv zeleně na danou oblast.

5. Závěr

Jsem ráda, že jsem se díky zahradnímu architektovi Jie Hu mohla dozvědět něco o čínském zahradním umění i když spíše v modernější podobě. Jie Hu pokládá za důležité, aby jeho projekty přinášely jak ekologické, sociální, tak ekonomické benefity danému území. S touto myšlenkou se velmi ztotožňuji. Líbí se mi, že Jie Hu přistupuje k zahradní architektuře komplexně. Tak jak je třeba na zahradní architekturu nahlížet ze široka, tak stejný přístup je nutný, pokud chceme pochopit čínskou mentalitu a tím i čínské zahrady. Je to mentalita od nás tak odlišná, že některé věci budou pro nás jen velmi těžko pochopitelné. Je nutné si dávat dohromady i historické a filozofické souvislosti, aby nám neunikla podstata, kterou nám tvůrci zahrad chtěli sdělit. Ale čínské a asijské zahrady obecně jsou natolik pozoruhodné, že si jistě náš čas a pozornost zaslouží.

Jie Hu se ve svých projektech snaží skloubit staré čínské tradice a místní kulturu, ale také moderní ekologický design. Tím to přístupem je mi velmi blízký. Na druhou stranu musím říci, že některé projekty na mě působí až příliš megalomansky a překombinovaně. Nedokážu si představit, jaké musí být navrhovat a realizovat projekt tak velkého rozměru, jako je Olympijský Park v Pekingu. Celkově hodnotím Olympijský park kladně, jelikož jeho přínos pro město a jeho obyvatele je značný. Samozřejmě i zde se najdou věci, které se mi zdají příliš radikální.

6. Zdroje

HRDLIČKA, Z., HRDLIČKOVÁ, V. 1998. Umění čínských zahrad. Agro. Praha. 167 s. ISBN: 80-7203-167-8.

HRDLIČKOVÁ, V., TRNKA, A. 2010. Rostlina jako symbol v čínské a japonské kultuře. Grada. Praha. 153 s. ISBN: 978-80-247-1985-6.

FINGEROVÁ, R., 2005. Článek ve sborníku- Čas v životě, zahradě, krajině: Luhačovice 2005. 1. Vyd. Praha. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 139 s. ISBN: 8090291090

HUE, J. 2012. The Splendid Chinese Garden: Origins, Aesthetics, Architecture. Shanghai Press. Shanghai. 240 p. ISBN: 978-1602200104.

NDUBISI, O. F., 2014. The Ecological Design and Planning Reader. Island Press. Washington. 632 p. ISBN: 9781610914918

RINALDI, M. B., 2011. The Chinese Garden: Garden Types of Contemporary Landscape Architecture. Walter de Gruyter. Berlin. 176 p. ISBN: 9783034610650.

SKINNER, S. 2006. Létající hvězda feng-šuej: změňte svou energii, změňte své štěstí. Knižní klub. Praha. 245 s. ISBN: 80-242-1563-2.

WEBSTER, R. 2010. Zahrada podle feng-šuej. Knižní klub. Praha. 149 s. ISBN: 978-80-242-2692-7

Internetové zdroje:

ASLA organization. Honor award – Core Area od Lotus Lake National Wetland Park Landscape Planning. [online]. 2012 [cit. 2015-6-5]. Dostupné z <http://www.asla.org/2012awards/200.html>

ASLA organization. News - INTERVIEW WITH PROFESSOR JIE HU. [online]. 2010 [cit. 2015-5-7]. Dostupné z <http://www.asla.org/contentdetail.aspx?id=20102>

Český olympijský výbor – Olympismus a ekologie. [online]. 2012 [cit. 2015-6-7]. Dostupné z http://www.olympic.cz/www/docs/osmus/olympismus_a_ekologie.pdf

Biography (CV) – Jie Hu. [online]. 2013 [cit. 2015-4-20]. Dostupné z <http://www.arch.tsinghua.edu.cn/chs/data/shizi/sz/e/hujie.htm>

The American Institute of Architects (AIA). National Convention and Design Exposition - the Beijing Tsinghua Urban Planning & Design Institute. [online]. 2012 [cit. 2015-6-5]. Dostupné z <http://www.aia.org/aiacmp/groups/aia/documents/pdf/aiab094226.pdf>